

Η ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗ ΜΥΡΣΙΝΗ_ΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΧΑΛΗΣ

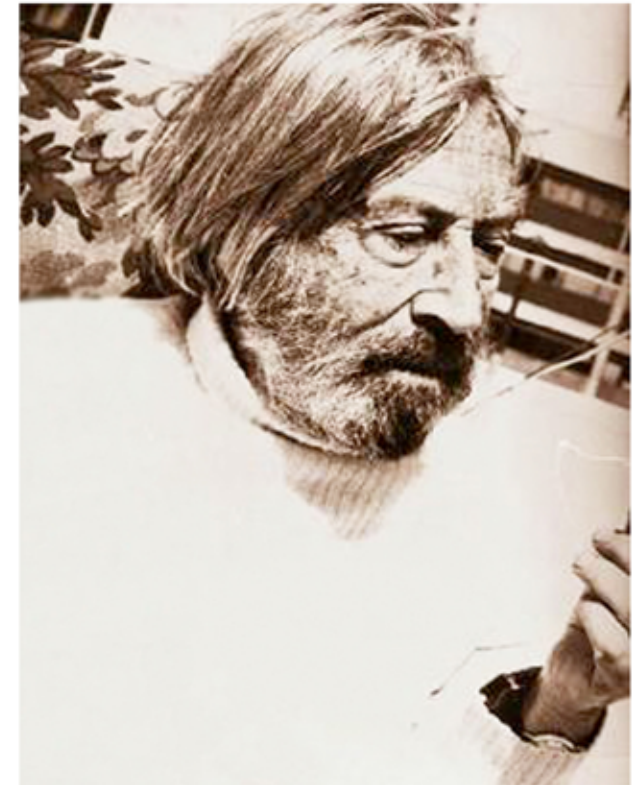
Ο ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ

Ο Αριστομένης Προβελέγγιος ήταν αρχιτέκτονας-πολεοδόμος γεννήθηκε στην Αθήνα το 1914 και σπούδασε στο τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Ε.Μ.Π. από το 1931-1936.

Επηρεάστηκε από το πνεύμα του Μοντερνισμού που ήταν σε μεγάλη ακμή εκείνη την περίοδο εργάστηκε σε Ελλάδα και Γαλλία και πέρασε τα τελευταία χρόνια της ζωής του στην Αθήνα. Πιο συγκεκριμένα μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο έφυγε για το Παρίσι, όπου δουλεύει στο γραφείο του Le Corbusier, στο Atelier Sevres, για έξι χρόνια. Από το 1951 και μετά δουλεύει μόνος του, ελεύθερα, στη Γαλλία. Η επιστροφή του στην Ελλάδα το 1957 συμπίπτει με την κατασκευή της κατοικίας-ατελιέ της γλύπτριας Ιωάννας Σπητέρη στην Οδό Κυκλάδων και θα διαρκέσει για μία δεκαετία, μέσα στην οποία διετέλεσε και πρόεδρος του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων. Το 1967 φεύγει εκ νέου για το Παρίσι και εργάζεται ως καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού. Τελικώς γυρίζει στην Ελλάδα το 1979, ως συνταξιούχος πλέον, όπου μέχρι το θάνατό του το 1999 αρνείται να ασκήσει το ελεύθερο επάγγελμα του αρχιτέκτονα.

Ως χαρακτήρας ήταν ασυμβίβαστος αλλά πιστός στις ιδέες και τις αρχές του. Δήλωνε αντίθεση στα κοινωνικοπολιτικά δρώμενα της μεταπολιτευτικής Ελλάδας και ασκούσε βαριά κριτική στην πολεοδομική ανάπτυξη της Αθήνας.

Την υπογραφή του φέρουν 15 κτίρια, 3 στο Παρίσι και 12 στην Αθήνα.

Ξενοδοχείο Green Coast

Πολυκατοικία, Γ. Χατζηδάκι 11, Αθήνα

Au Revoir Bar, Πατησίων 136, Αθήνα

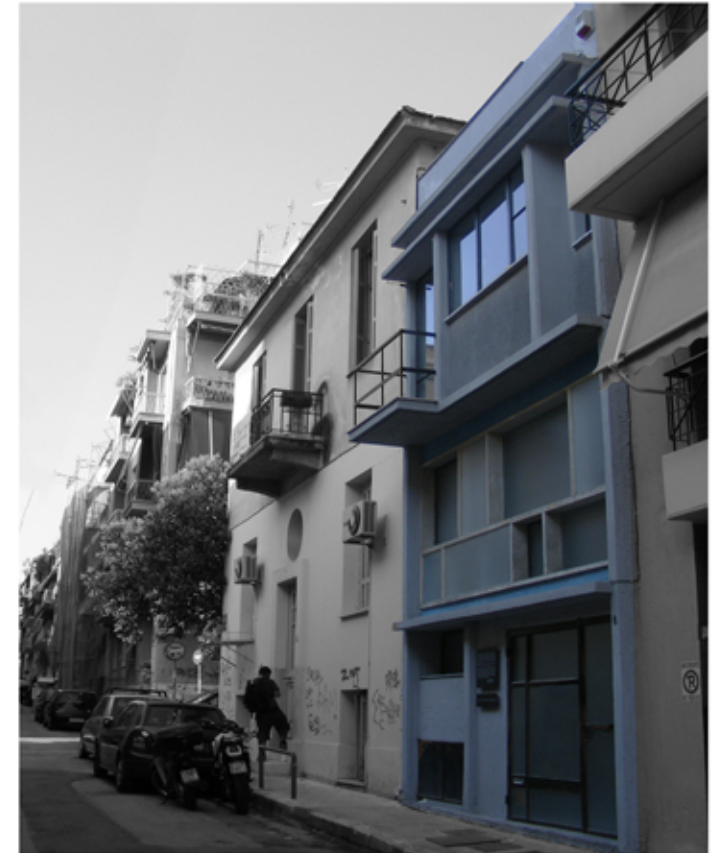
ΤΟ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΙΔΙΩΜΑ

Το κτήριο της οδού Κυκλάδων στην Κυψέλη σχεδιάστηκε την δεκαετία του 1950 και η κατασκευή του ολοκληρώθηκε το 1955. Ο διάσημος Έλληνας τεχνοκριτικός Τώνης Σπιτέρης ζητάει από τον αρχιτέκτονα να σχεδιάσει μια οικία-εργαστήριο για τη σύζυγο του και γλύπτρια, Ιωάννα Σπιτέρη, δίπλα στο σπίτι τους.

Το κτήριο διέπεται από τις αρχές του μοντερνισμού, γεγονός που γίνεται εμφανές και από την όψη αλλά και από τη διάρθρωση των λειτουργιών στο εσωτερικό του. Πιο συγκεκριμένα τα υλικά, η κατασκευαστική δομή αλλά και ο σχεδιασμός της οικίας σε έναν ορθοκανονικό χωροκάνναβο ενισχύουν το μοντέρνο στοιχείο της σύνθεσης.

Ο Προβελέγγιος σχεδιάζει το κτήριο αυτό ενώ παράλληλα δουλεύει στο γραφείο του Le Corbusier στο Παρίσι και στην ουσία η επικοινωνία με τους πελάτες γίνεται μέσω αλληλογραφίας. Οπότε το κτήριο σχεδιάζεται για την Ελλάδα από έναν αρχιτέκτονα που ζει μόνιμα στο Παρίσι. Άλλωστε δεν μπορούμε να θεωρήσουμε καθόλου απίθανο ο Le Corbusier να έχει δει τα σχέδια και ο Προβελέγγιος να έχει ζητήσει τη γνώμη του, λόγω της στενής σχέσης που τους χαρακτήριζε.

Επομένως το atelier αυτό αποτελεί ένα από τα λίγα, ίσως και το μοναδικό, παράδειγμα της αρχιτεκτονικής του «μοντέρνου» όπως αυτή εκφράστηκε από το 1920-1950 στις χώρες της Δύσης.

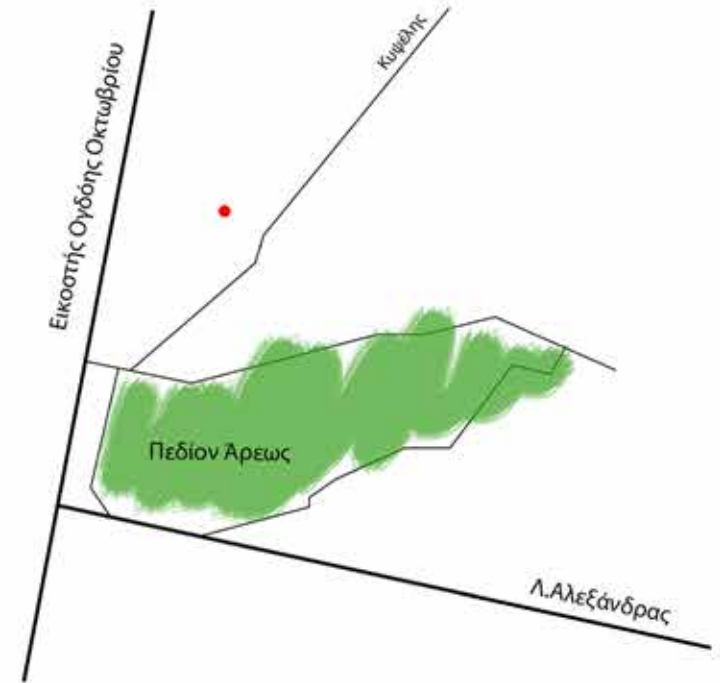
Comite d' Accueil Κτίριο Υποδοχής Σπουδαστών, Παρίσι.

Προσθήκη σε υπάρχον παλαιότερο κτίσμα. Περιλαμβάνεται στον Κατάλογο των 120 Έργων Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς του Παρισιού.

Ο Προβελέγγιος το κατασκευάζει την ίδια περίοδο με το κτήριο στην Κυψέλη. Το ανεπίχριστο σκυρόδεμα και τα μεγάλα υαλοστάσια της όψης αποτελούν στοιχεία της αρχιτεκτονικής του Προβελέγγιου

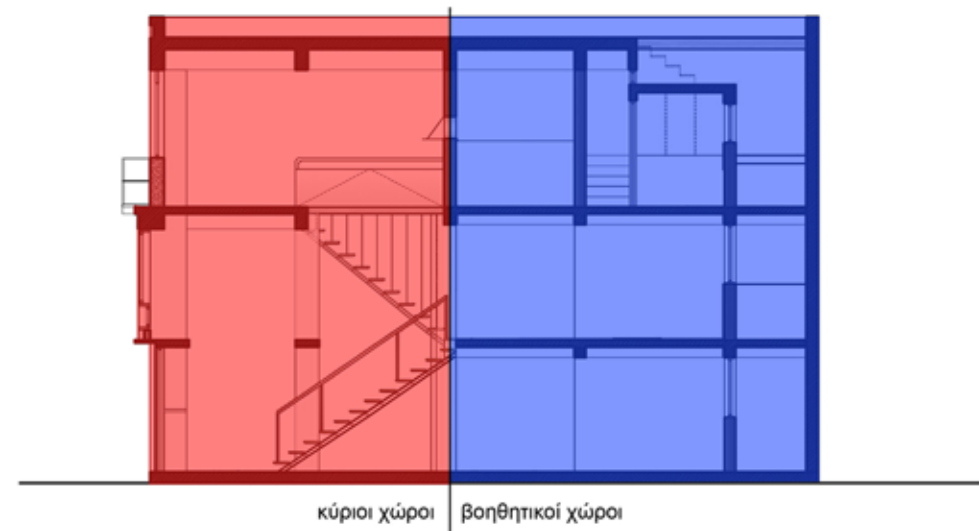
Η ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

Το κτήριο μελέτης βρίσκεται στην περιοχή της Κυψέλης, ανάμεσα στην οδό Κυψέλης και Εικοστής Ογδός Οκτωβρίου. Τη δεκαετία του 1950, εποχή που κατασκευάζεται το κτήριο, η Κυψέλη αποτελούσε, όπως και σήμερα, μία από τις πιο πυκνοδομημένες περιοχές της Αθήνας. Εκείνη την εποχή, η αίσθηση της γειτονιάς και η μικρή κλίμακα ήταν έντονη και κατά κόρον τα κτήρια αποτελούσαν νεοκλασικά που κτίστηκαν στις αρχές του 20ου αι. Στη συνέχεια η Κυψέλη ανοικοδομήθηκε εκ νέου στις δεκαετίες του '60 και του '70 με αποτέλεσμα η μικρή κλίμακα να χαθεί και τη θέση της να πάρει η εικόνα πολυόροφων πολυκατοικιών. Ειδικότερα όμως η οδός Κυκλάδων παραμένει ένας μικρός και ήσυχος δρόμος και χαρακτηρίζεται από τα πολύ ωραία αισθητικής νεοκλασικά, πολλά από τα οποία έχουν διατηρηθεί και ανακαινισθεί.

ΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το λειτουργικό πρόγραμμα που δόθηκε στον αρχιτέκτονα περιελάμβανε από τη μία ένα εργαστήριο-atelier με βοηθητικούς και αποθηκευτικούς χώρους και από την άλλη μία κατοικία με όλους τους απαραίτητους χώρους για να ικανοποιούν τις απαιτήσεις του χρήστη της εποχής εκείνης. Το κτήριο καθ' ύψος χωρίζεται σε ένα χώρο διπλού ύψους με μεσοπάτωμα, ο οποίος αντιστοιχίζεται στο χώρο εργασίας της καλλιτέχνηδας, και σε ένα ανώτερο επίπεδο, όπου διαρθρώνεται η κατοικία. Σημαντικό συνθετικό στοιχείο αποτελεί ο φωταγωγός που «τρυπάει» το κτήριο στη βόρεια πλευρά και το «λούζει» με φως ενώ ταυτόχρονα ενώνει το atelier με το νεοκλασικό. Όσον αφορά στην κάτοψη διακρίνεται μία βασική σχεδιαστική αρχή μέσω της οποίας το κτήριο χωρίζεται σχεδόν στη μέση. Προς την πλευρά του δρόμου διακρίνονται οι κύριοι χώροι ενώ προς την δυτική παρατηρούνται μικρότεροι χώροι που αντιστοιχούν σε βοηθητικές λειτουργίες.

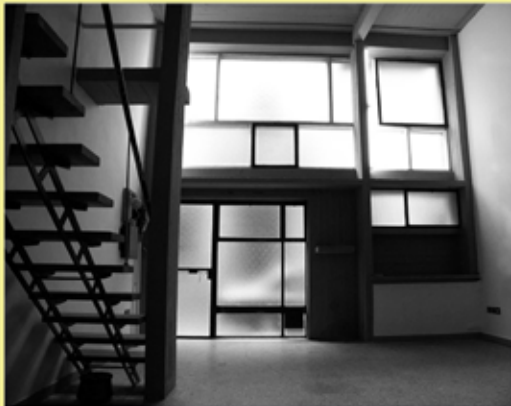

ΙΣΟΓΕΙΟ

Στη στάθμη του ισογείου αυτό γίνεται ξεκάθαρο κατά την είσοδο στο κτήριο με το γεμάτο φως διώροφο χώρο που αποτελούσε το εργαστήριο της Ιωάννας Σπιτέρη και λειτουργεί ως «εσωτερική αυλή».

Όπως αναφέρει και ο Τάσης Παπαϊωάννου: «...λόγω της έλλειψης υπαιθρίου χώρου είναι σαν να μεταφέρεται το έξω μέσα...».

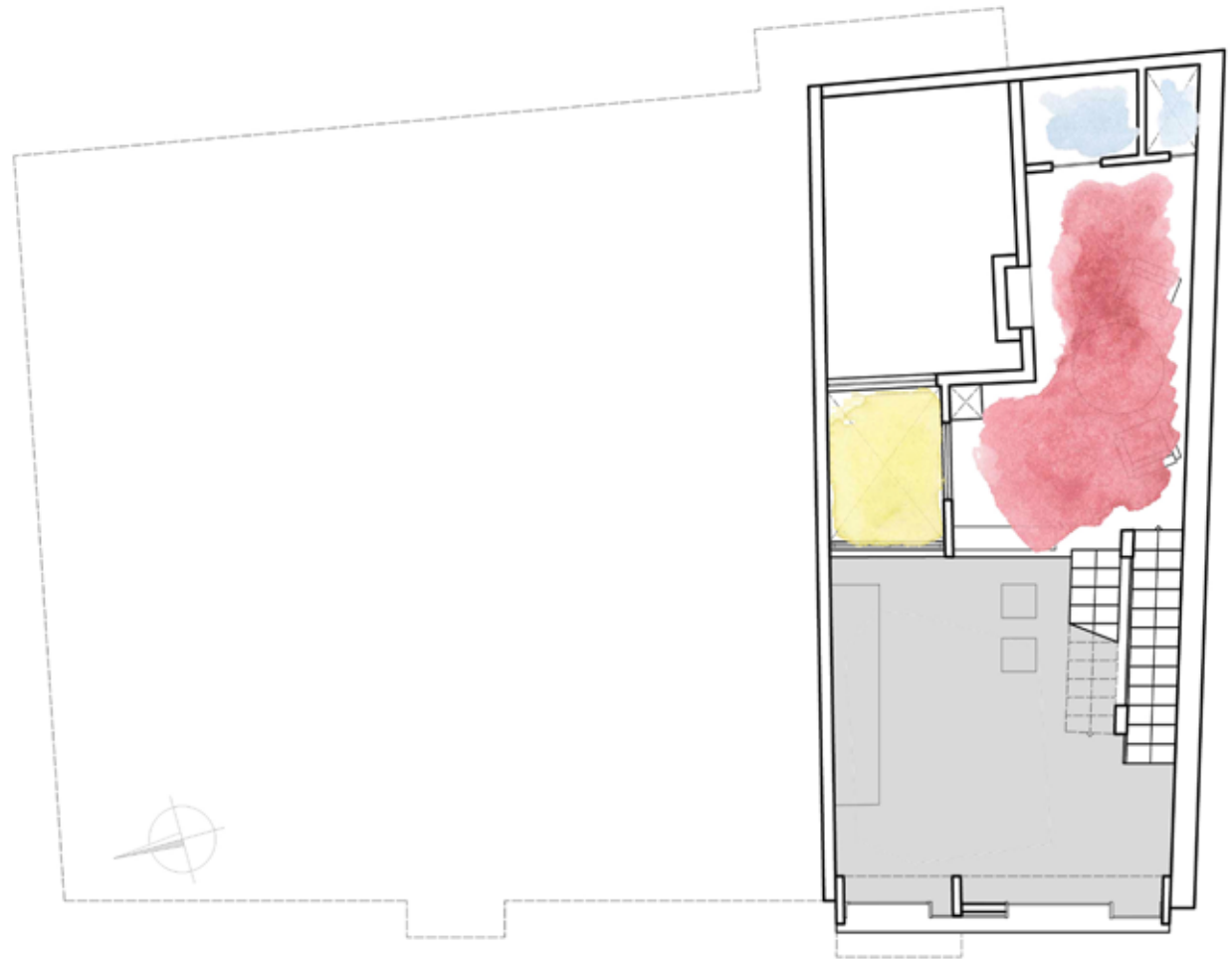
Στο ίδιο επίπεδο στο βάθος πίσω από το φωταγωγό βρίσκεται ένα μικρό μπάνιο και ένας αποθη- κευτικός χώρος.

- Χώρος Εργαστηρίου
- Βοηθητικοί Χώροι
- Φωταγωγός

ΠΑΤΑΡΙ

Ακριβώς πάνω από τους βοηθητικούς χώρους του ισογείου τοποθετείται το μεσοπάτωμα το οποίο είναι σε οπτική επαφή με τον κύριο χώρο εργασίας και εκεί η καλλιτέχνηδα μπορούσε να κάτσει για να σχεδιάσει ή να ξεκουραστεί χωρίς να απομακρυνθεί από το εργαστήριό της. Το πατάρι διαθέτει αυτόνομους αποθηκευτικούς χώρους παρά τη μικρή του έκταση.

 Φωταγωγός

ΟΡΟΦΟΣ

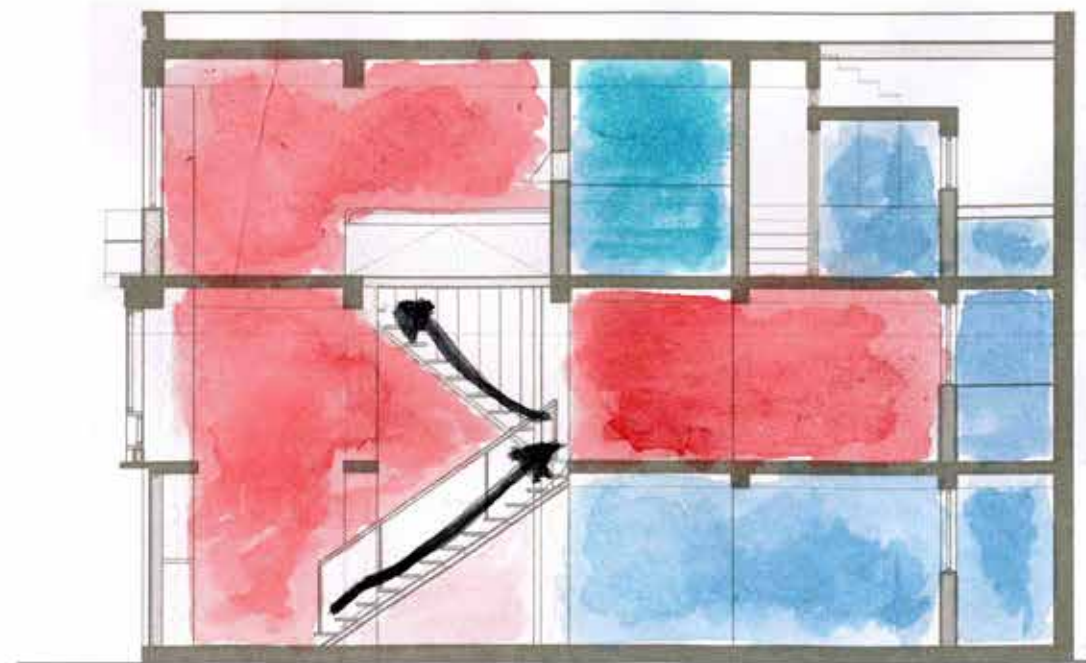
Τέλος στο πάνω επίπεδο αναπτυσσόταν ένα μεγάλο καθιστικό που φωτιζόταν από τα μεγάλα υαλοστάσια της όψης, από όπου εξέχει διακριτικά ένα μικρό μπαλκόνι. Αντίθετα στο πίσω μέρος, πέρα από το μπάνιο, βρισκόταν η κουζίνα και ένα υπνοδωμάτιο. Και οι δύο αυτοί χώροι είχαν άμεση σύνδεση με το φωταγωγό και έτσι επιτυγχάνεται ο φυσικός αερισμός και ηλιασμός τους.

- Καθιστικό-Τραπεζαρία
- Βοηθητικοί Χώροι
- Φωταγωγός
- Κουζίνα
- Υπνοδωμάτιο

ΤΟΜΗ-ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΟΤΗΤΑ

Σημαντικό στοιχείο στο κτήριο διαδραματίζει η κατακόρυφη κίνηση που εκφράζεται μέσω της σκάλας. Η μεταλλική σκάλα με τα ξύλινα πατήματα αναπτύσσεται σαν ένα ζωντανό έκθεμα στο χώρο. Η αδιαφάνεια της προσφέρει οπτική επαφή σε όλο το μήκος του κτηρίου και αφήνει το φως να τη διαπεράσει έτσι ώστε να φθάσει στους βοηθητικούς χώρους. Με αυτόν τον τρόπο οργανώνεται ένας εσωτερικός αρχιτεκτονικός περίπατος (η γνωστή «promenade architecturale» του Le Corbusier) που ορίζει την κίνηση και την άνοδο, πρώτα στο πατάρι του ατελιέ και κατόπιν στο δεύτερο επίπεδο της κατοικίας, με το καθιστικό να «βλέπει» προς το δρόμο και τα υπνοδωμάτια με τους βοηθητικούς χώρους να τοποθετούνται ελαφρώς ψηλότερα στο πίσω μέρος.

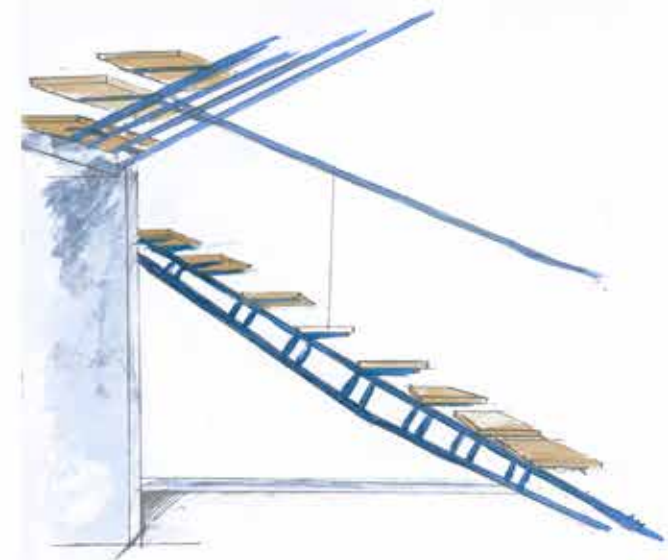
Κύριοι Χώροι
Βοηθητικοί Χώροι

ΤΟΜΗ-ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΟΤΗΤΑ

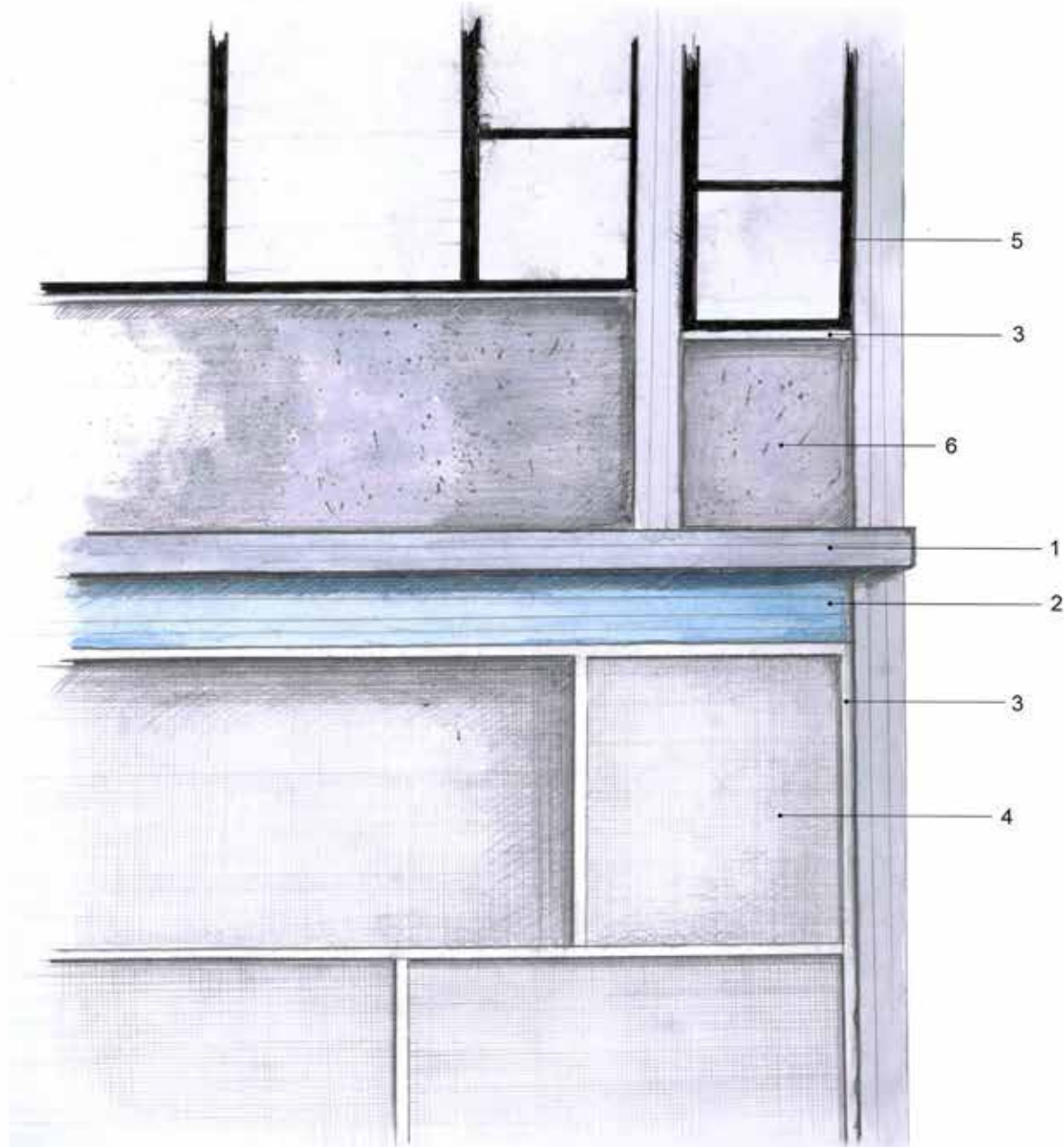

Άποψη κατά την είσοδο.

Λεπτομέρεια σκάλας.

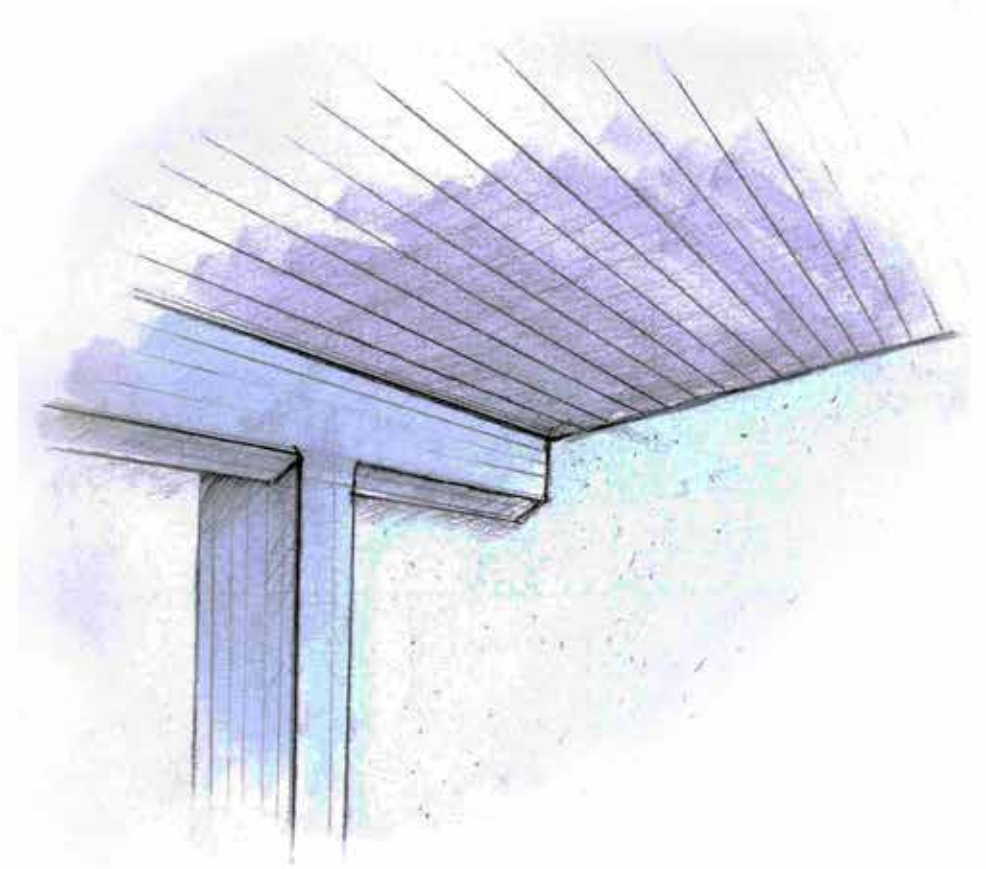

Η εκτεταμένη χρήση υαλοστασίων στην όψη, δημιουργεί έναν ανάγλυφο χαρακτήρα και αφήνει να εισχωρήσει το φως στο εσωτερικό του εργαστηρίου. Ο κομψός κάναβος από εμφανές σκυρόδεμα δημιουργεί αρμονικές κατακόρυφες και οριζόντιες ζώνες που τονίζονται από ένα χοντρή διατομή λευκό μάρμαρο πάνω στις σιδηρές διατομές των κοφωμάτων. Με αυτόν τον τρόπο δημιουργείται μια ενδιαφέρουσα όψη από σίδηρο, μάρμαρο και γυαλί.

- 1.Ανεπίχρηστο σκυρόδεμα
- 2.Ανεπίχρηστο σκυρόδεμα χρώματος μπλε
- 3.Λευκό μάρμαρο
- 4.Ημιδιάφανα τζάμι
- 5.Σιδερένιο κούφωμα
- 6.Χτυπητός σοβάς

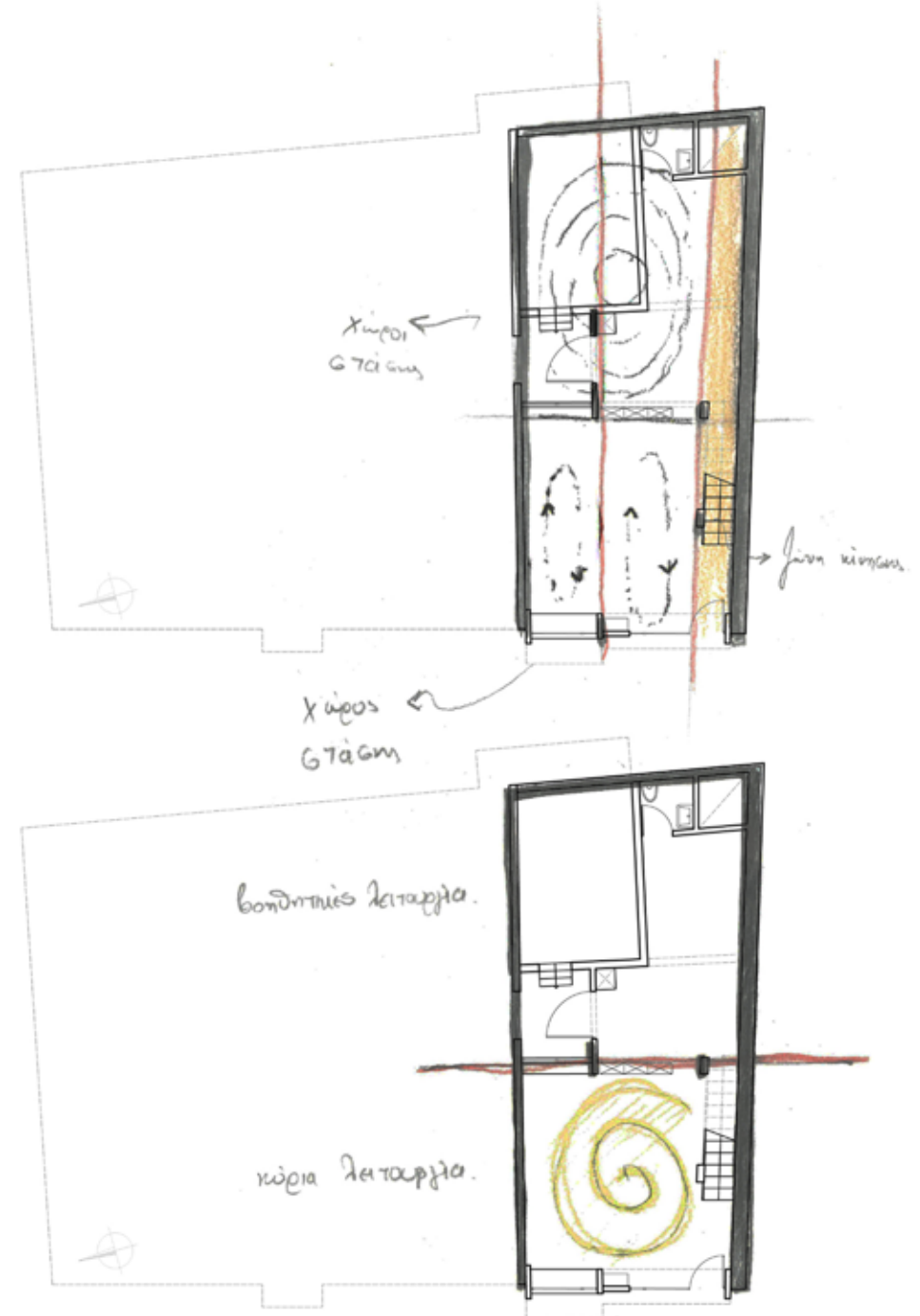
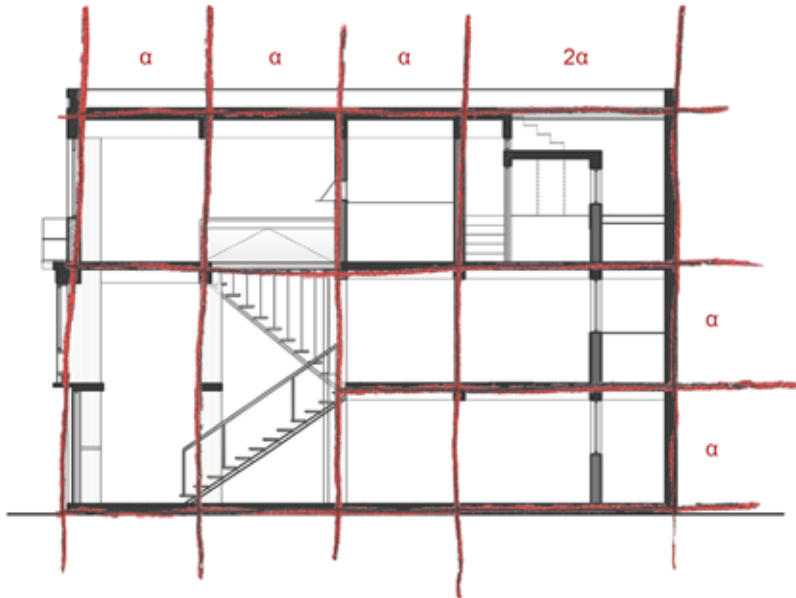
ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

Το ορθογωνικού σχήματος κτίριο διέπεται από μία κατασκευαστική λογική που συνάδει με αυτή του μοντέρνου κινήματος, όπως αναφέρθηκε παραπάνω. Η απλότητα και η καθαρότητα της κατασκευής επισημαίνονται τόσο στον κατασκευαστικό κάρναβο που ορίζεται με ορθοκανονικό σύστημα, όσο και και στην υλικότητα του κτιρίου. Τα φέροντα στοιχεία από σκυρόδεμα που αποτελούνται από τα υποστυλώματα, τα τοιχεία, τα δοκάρια και τις πλάκες γίνονται διακριτά και στην όψη αλλά και στον εσωτερικό χώρο λόγω του ότι διατηρούν την κατασκευαστική τους ειλικρίνεια αφού παραμένουν ανεπίχριστα. Τα υπόλοιπα στοιχεία της κατασκευής συμπληρώνουν τον φέροντα οργανισμό και ξεχωρίζουν από αυτόν, λόγω του υλικού τους (σοβάς, γυαλί).

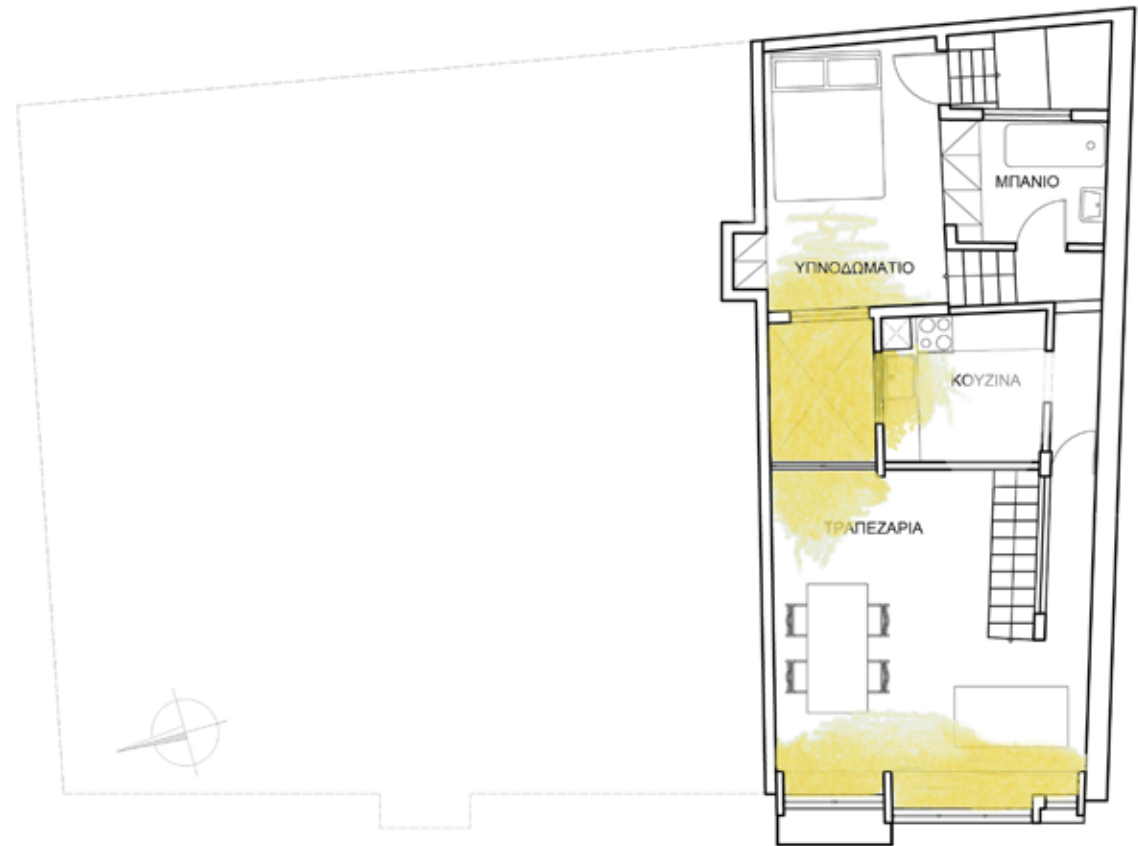

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΑΒΟΣ

Όσον αφορά στον κατασκευαστικό κάναβο η ίδια η τοποθέτηση του κτιρίου στην αυλή του προϋπάρχοντος νεοκλασικού ,ανάμεσα δηλαδή στο μεσοδιάστημα μεταξύ δύο κτιρίων , οδήγησε τον αρχιτέκτονα στη δημιουργία ενός ορθογωνικού χώρου που αναπτύσσεται ανάμεσα από δύο παράλληλους φέροντες τοίχους στο βορρά και το νότο. Ο χωρισμός του κενού οικοπέδου όσον αφορά στον άξονα ανατολής-δύσης γίνεται σχεδόν στη μέση και μοιράζει το χώρο σε κύριες και βοηθητικές λειτουργίες, ενώ στον άξονα βορρά-νότου επιτυγχάνεται με τρεις ζώνες που περιλαμβάνουν υποστυλώματα και τοιχία και χωρίζουν το χώρο σε σημεία στάσης και κίνησης. Η ύπαρξη των ελεύθερων υποστυλωμάτων στον διπλού ύψους χώρο εντείνει την κατακορυφότητα και ορίζει την κίνηση μέσω της σκάλας.

Αξίζει να σημειωθεί το πώς διαχειρίστηκε το φως ο Προβελέγγιος σε ένα μικρό κτήριο με τρεις τυφλές μεσοτοιχίες. Απόλυτα ορθή είναι η επίλυση της ανατολικής όψης με τα μεγάλα ανοίγματα τα οποία, λόγω της διαφορετικής ποιότητας υαλοστασίων, διαχειρίζονται το φως του κτηρίου ανάλογα με τη χρήση του εσωτερικού. Λόγω όμως της αδυναμίας του φωτός να φθάσει μέχρι τους χώρους της δυτικής πλευράς σχεδιάστηκε ένας μικρός φωταγωγός που προσφέρει επιπλέον φωτισμό στους κύριους χώρους ενώ φωτίζει σχεδόν όλους τους βοηθητικούς.

ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

Το 2006 οι αρχιτέκτονες Διονύσης Σοτοβίκης και Κίρκη Μαριολοπούλου αγόρασαν το κτήριο με σκοπό τη διάσωσή του και τη συνέχιση της ύπαρξής του ως χώρου σύγχρονης έκφρασης. Και για τους δύο η αρχιτεκτονική είναι η έκφραση της ψυχής του αρχιτέκτονα αλλά και της κοινωνίας. Εστιάζουν όχι μόνο στην ικανοποίηση των λειτουργικών και αισθητικών αναγκών αλλά κυρίως στο πώς η βίωση του χώρου θα ενεργοποιεί πνευματικά και συναισθηματικά τους ανθρώπους.

Ο Διονύσης Σοτοβίκης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1970. Από το 1991 έως το 1996 σπούδασε Αρχιτεκτονική στην Architectural Association (AA) στο Λονδίνο. Ταυτόχρονα ταξίδεψε σε όλη την Ευρώπη, την Αμερική και την Ισλανδία. Το 2004 εκλέχτηκε μέλος του Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής, ενώ από το 1999 διατηρεί το δικό του αρχιτεκτονικό γραφείο στην Αθήνα.

Η Κίρκη Μαριολοπούλου γεννήθηκε στη Γκρενομπλ στη Γαλλία το 1981. Σπούδασε Αρχιτεκτονική στο University of East London στο Λονδίνο.

Από το 2006 συνεργάζονται και οι δύο στο workshop dionisis+kirki.

workshop[□]
DIONISIS SOTOVIKIS

ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

Η gallery, που στεγάζει το κτήριο, ανήκει στην Λωραίνη Αλιμαντίρη. Η πρώτη επαφή της με το κτήριο πραγματοποιήθηκε μέσα από βιβλιογραφία για τον ελληνικό μοντερνισμό την περίοδο που σπούδαζε στο Λονδίνο. Αυτό που την εντυπωσίασε περισσότερο στο κτήριο ήταν η μικρή του κλίμακα και η διαφορετικότητά του σε σχέση με τα υπόλοιπα αθηναϊκά κτήρια. Το 2003 επέστρεψε στην Αθήνα προκειμένου να ανοίξει τη δική της gallery.

Προσπάθησε να μάθει σε ποιον ανήκει το κτήριο αλλά δεν τα κατάφερε και τελικά η gallery ξεκίνησε να λειτουργεί στο Μεταξουργείο. Το 2006 που ο Δ. Σοτοβίκης αγόρασε το κτήριο, η Λ. Αλιμαντίρη ήρθε σε επαφή μαζί του και αποφασίστηκε η Gazonrouge να μεταφερθεί στην Κυψέλη.

Η ίδια σε συνέντευξή της αναφέρει πως το κτήριο υπήρξε κάτι μεταξύ εκθεσιακού χώρου και κατοικίας, όχι πολύ μακριά από την αρχική λειτουργία του χώρου, και δεν χρειάστηκε να γίνει σχεδόν καμία αλλαγή εν αντίθεση με τα άλλα κτήρια που είχαν φιλοξενήσει την gallery τα οποία χρειάστηκαν πολλές αλλαγές. Η gallery φιλοξενεί καλλιτέχνες σύγχρονης τέχνης από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον το ότι η ίδια αναφέρει πως οι καλλιτέχνες βλέπουν ανταγωνιστικά το κτήριο, το εκλαμβάνουν ως μία πρόκληση και πολλές φορές εμπνέονται από αυτό.

Loraini Alimantiri Gazonrouge

LORAINI ALIMANTIRI GAZONROUGE

8 KYKLADON 11361 ATHENS

T/F +302108837909

INFO@GAZONROUGE.COM WWW.GAZONROUGE.COM

OPENING HOURS WEDNESDAY - SATURDAY 12-6

Gallery

ANDREAS R. KASSAPIS

HOW CAN ONE REMEMBER THIRST

08 OCTOBER - 19 NOVEMBER 2011

opening Saturday 08.10.2011 6PM

ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

Το κτήριο αγοράστηκε μετά από πολλές προσπάθειες από τον Δ.Σοτοβίκη προκειμένου να διασωθεί από την αντιπαροχή.

Παρ' όλα τα χρόνια, είχε διατηρηθεί σε καλή κατάσταση και δεν είχαν υπάρξει αρχιτεκτονικές αλλοιώσεις, ίσως επειδή έμεναν άνθρωποι του πνεύματος που αναγνώρισαν την αρχιτεκτονική του αξία. Η μόνη επέμβαση που υπέστη το κτήριο από τους χρήστες ήταν η χρωματική αλλοίωση του με την πάροδο των χρόνων.

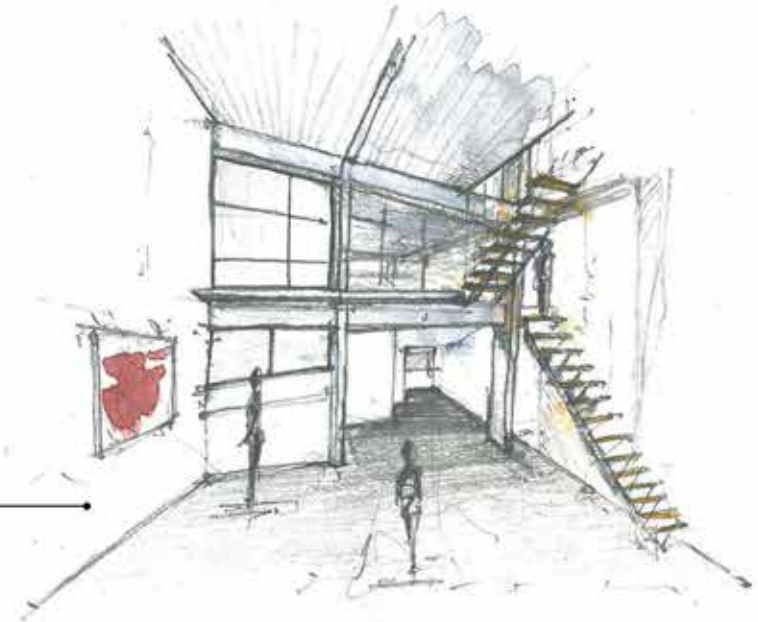
Οπότε το μόνο που έκαναν οι αρχιτέκτονες με την ανακαίνιση του ήταν να «ξεφλουδίσουν» το χρόνο από τους τοίχους, τα κουφώματα και τα μόνιμα έπιπλα για να μπορέσουν τελικά να φτάσουν στις αρχικές επιλογές του Προβελέγγιου. Επιδίωξη των αρχιτεκτόνων ήταν να μην χαθεί η αρχική αίσθηση που είχε ο χώρος αλλά ταυτόχρονα να μπορέσει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις μιας σύγχρονης gallery. Ο σκοπός αυτός επετεύχθη εύκολα διότι το κτήριο πληρούσε τις απαραίτητες προϋποθέσεις για να υποδεχθεί την καινούργια του χρήση. Ο χώρος διπλού ύψους, ο ελεγχόμενος φωτισμός, το μεσοπάτωμα-γραφείο, η κίνηση και η άνοδος αλλά και η βοηθητικοί αποθηκευτικοί χώροι είναι στοιχεία που όχι μόνο διατηρούνται στη καινούργια χρήση αλλά αναδεικνύουν τη gallery και τα εκθέματά της.

ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

κατόψεις ισογείου 1:100

ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

νέο
παλιό

ΧΩΡΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

κατόψεις παταριου 1:100

νέο
παλιό

ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

Ο ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ

Ο Κυριάκος Κρόκος γεννήθηκε στον Πλάτανο της Σάμου το 1941 και σπούδασε αρχιτεκτονική στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο ως το 1967. Μετά το τέλος των σπουδών του παρέμεινε στο Παρίσι για ένα χρόνο όπου μαθίτευσε στο ζωγράφο Γιάννη Τσαρούχη γεγονός που συνδέεται με τις καλλιτεχνικές ανησυχίες του αρχιτέκτονα και την μετέπειτα ιδιότυπη πορεία του. Για τον ίδιο εξάλλου η αρχιτεκτονική δεν αποτελεί μία διαδικασία διεκπερέωσης αλλά αποτελεί μια μορφή τέχνης που καλείται να προβληματίσει την κοινωνία στην οποία εφαρμόζεται. Υποστηρίζει με τα λόγια αλλά και με τα έργα του πως η αρχιτεκτονική μπορεί να έχει ένα σύγχρονο χαρακτήρα μόνο όταν σέβεται τις παλαιότερες αρχιτεκτονικές πρακτικές και προσεγγίσεις. Η αρχιτεκτονική του σύλληψη προκύπτει από την επανερμηνεία του παρελθόντος με τον δικό του προσωπικό και μοναδικό τρόπο και αναδεικνύει τον ευαίσθητο χαρακτήρα του.

Ένα από τα σημαντικότερα και πιο γνωστά έργα του είναι το Βυζαντινό Μουσείο στη Θεσσαλονίκη, στο οποίο μπορούμε να διακρίνουμε όλες τις αρετές και τις αξίες της αρχιτεκτονικής του Κρόκου. Η επιλογή και η τοποθέτηση των υλικών, η εναλλαγή των κλειστών με τους υπαίθριους χώρους, η διαχείριση του φωτός και ο τρόπος με τον οποίο πραγματοποιείται η κίνηση αποτελούν παράδειγμα υψηλής αρχιτεκτονικής και δημιουργούν έναν παράξενο μυστηκισμό που ακολουθεί όλα τα έργα του.

Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Θεσσαλονίκη

Κατοικία Salvari, Αίγινα

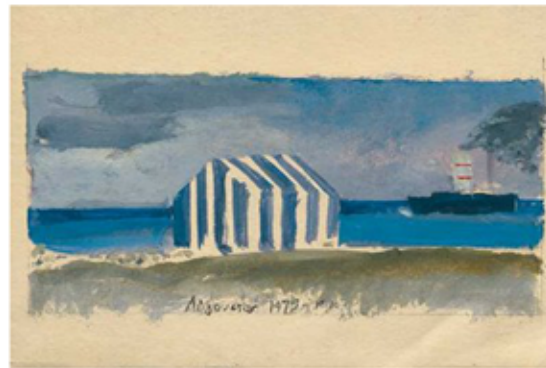
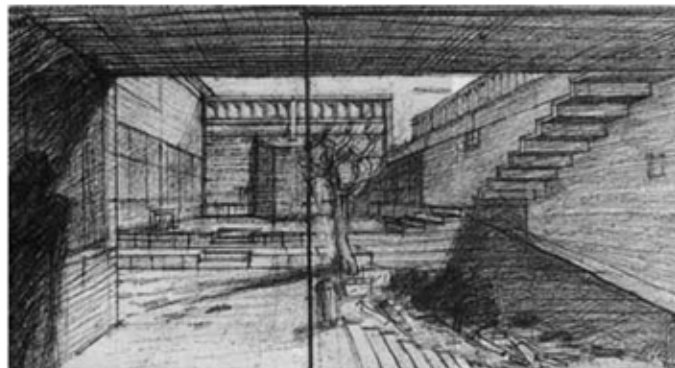
Μονοκατοικία, Θεσσαλονίκη

ΤΟ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΙΔΙΩΜΑ

Η αρχιτεκτονική πορεία του Κυριάκου Κρόκου συμβαδίζει και επηρεάζεται από τη γενική πορεία της ελληνικής αρχιτεκτονικής του 20ού αιώνα, η οποία χαρακτηρίζεται από δύο κατευθύνσεις. Η πρώτη ταυτίζεται με μια επαναθεώρηση της αυτόχθονης – κλασικής, βυζαντινής και λαϊκής κτηριολογικής παράδοσης, με βασικό εκπρόσωπο τον Δημήτρη Πικιώνη. Η δεύτερη κατεύθυνση εμβαθύνει στις εκφράσεις της νεωτερικότητας όπως αυτές διαμορφώθηκαν στην υπόλοιπη Ευρώπη, με βασικούς εκπροσώπους τον Νίκο Μητσάκη, Πάτροκλο Καρραντινό, το Νίκο Βαλσαμάκη και τον Τάκη Ζενέτο. Το έργο του Άρη Κωνσταντινίδη την εποχή εκείνη αντιπροσωπεύει ένα εμπνευσμένο αρχιτεκτονικό εγχείρημα που εξισσοροπεί τις δύο προαναφεργείς τάσεις.

Στο πλαίσιο αυτό η αρχιτεκτονική και σχεδιαστική έρευνα του Κυριάκου Κρόκου αποτελεί μεμονομένο και μοναδικό φαινόμενο και παράδειγμα. Ο ίδιος δεν επηρεάστηκε από τις σύγχρονες τάσεις του 20ού αιώνα παρόλο που η προσέγγισή του σε πολλά θέματα φαίνεται να επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τον τρόπο θεώρησης της φύσης και της παράδοσης. Σε όλη τη διάρκεια του έργου του διεξάγει μια συνεχή έρευνα με σκοπό να προσεγγίσει σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο βαθμό το περιεχόμενο της ελληνικής κλασικής αρχιτεκτονικής παράδοσης.

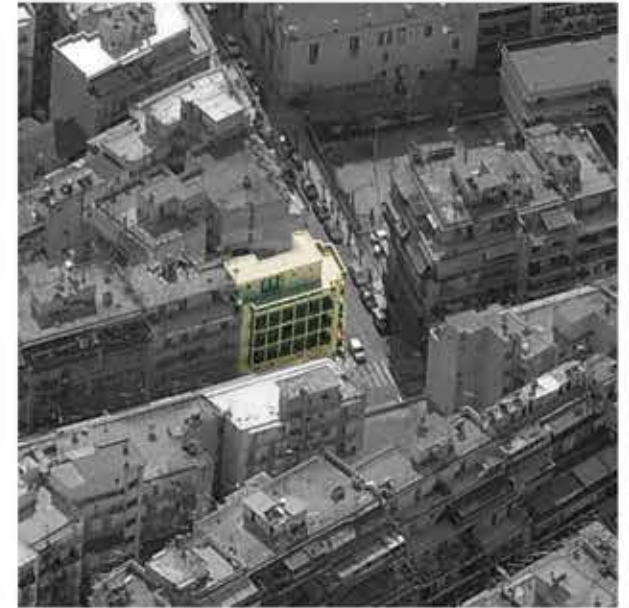
Ο Κρόκος είναι ένας ιδιαίτερος αρχιτέκτονας. Θεωρεί ότι η αρχιτεκτονική οφείλει να εκφράζει ένα πρότυπο ως απάντηση στα υπαρξιακά ερωτήματα της σύγχρονης εποχής και κρατά σε όλη τη διάρκεια της ζωής και του έργου του μια στάση ριζοσπαστική και αντικομφορμιστική. Αδιάφορος για τις τάσεις και τις κατευθύνσεις της σύγχρονης αρχιτεκτονικής αφήνει τον εαυτό του να παρασυρθεί από την ανακάλυψη της φύσης και του φωτός όπως τα γνώρισε στην παιδική του ηλικία στον τόπο που μεγάλωσε.

Ο Ανδρέας Γιακουμακάτος αναφέρει πως η αρχιτεκτονική του Κρόκου μπορεί να ενταχθεί στον ιδεώδη άξονα που περιλαμβάνει τις αναζητήσεις δασκάλων όπως ο Louis Kahn ή ο Luis Barragan, οι οποίοι διαλέγονται με την αρχιτεκτονική του παρελθόντος και στρέφονται προς τη δημιουργία αρχιτεκτονικών μορφών που προβάλλουν την υλική τους διάσταση. Συνεχίζει τονίζοντας ότι η αρχιτεκτονική του κουβαλάει μαζί της μία αύρα κλασικότητας, διότι «Ο Κρόκος λάτρευε το νεοκλασικισμό γιατί λάτρευε τον Τσαρούχη», δίπλα στον οποίο μαθήτευσε για έναν ολόκληρο χρόνο, το 1968, στο Παρίσι.

Η ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

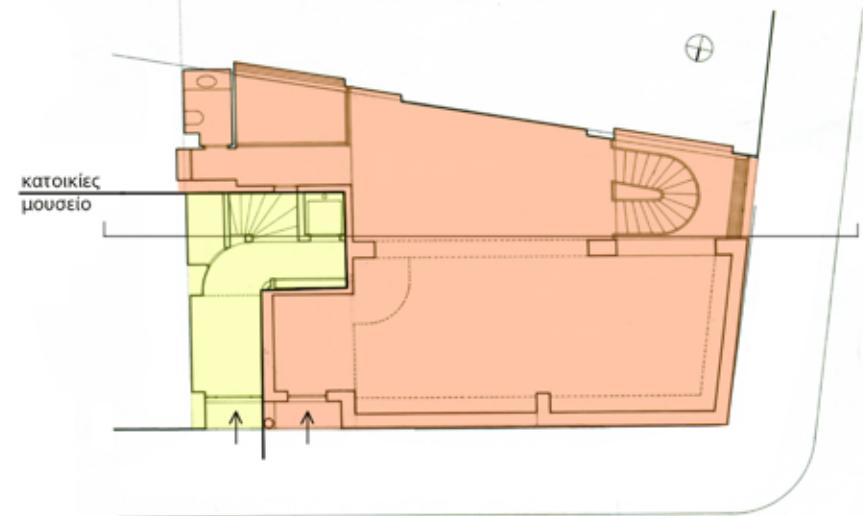
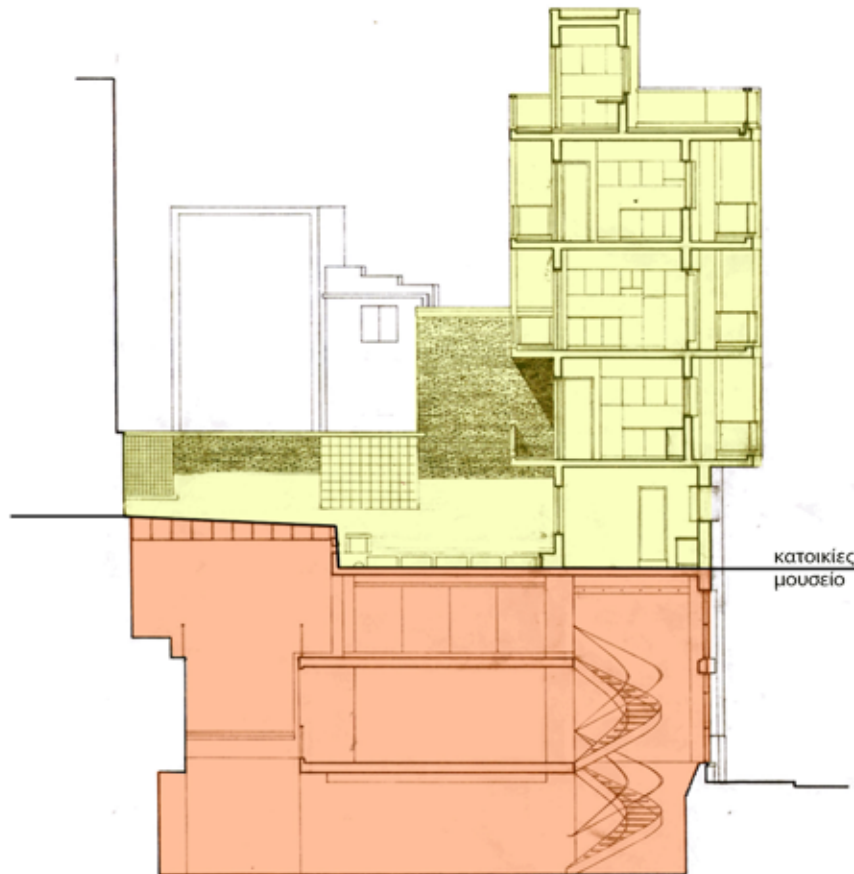
Το κτίριο βρίσκεται στην περιοχή του Αγ.Παύλου στην γωνία των οδών Ι.Μεταξά και Ηλείου, πολύ κοντά στο Σταθμό Λαρίσης. Όταν ο Κυριάκος Κρόκος ανέβαλε να επανασχεδιάσει το κτίριο πριν 15 χρόνια περίπου, η περιοχή ήταν σχεδόν όπως είναι και σήμερα. Κύριο χαρακτηριστικό της αποτελούν οι πολυκατοικίες, περισσότερες από τις οποίες χρονολογούνται στη δεκαετία του '70. Η περιοχή όπου βρίσκεται το κτήριο χαρακτηρίζεται από τη συμβατή όψη που είχε κάθε γειτονιά της Αθήνας στις δεκαετίες του '90. Τετραόροφες και πενταόροφες πολυκατοικίες πλαισιώνουν το γωνιακό μουσείο το οποίο εξαφανίζεται από το οπτικό πεδίο των περαστικών λόγω του στενού πλάτους του δρόμου που δεν αφήνει το βλέμμα να το παρατηρήσει.

ΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ο Αλέκος Φασιανός υπήρξε στενός φίλος του Κυριάκου Κρόκου κι αυτός ήταν ένας από τους λόγους που ο αρχιτέκτονας ανέλαβε να ανακαινίσει την πολυκατοικία της οικογένειας του Φασιανού προκειμένου να την μετατρέψει στο προσωπικό του μουσείο. Οι συζητήσεις για την κατασκευή του μουσείου ξεκίνησε το 1990 και η διαδικασία της ανακαίνισης ολοκληρώθηκε το 1995.

Το λειτουργικό πρόγραμμα περιελάμβανε την πλήρη ανακαίνιση της τετράροφης πολυκατοικίας όπου στο δώροφο ισόγειο θα στεγαζόταν το ιδιωτικό μουσείο του Φασιανού ενώ στους υπερκείμενους, τρεις ξεχωριστές κατοικίες της οικογένειας. Σημαντικά στοιχεία στη σύνθεση αποτελούσαν η αυτόνομη λειτουργία του μουσείου αλλά και η μετατροπή του χώρου σε ένα μέρος ικανό να υποδεχθεί και να αναδείξει τα έργα του καλλιτέχνη.

ΤΟ ΠΡΟΥΠΑΡΧΟΝ ΚΤΙΡΙΟ

Το προϋπάρχον κτήριο ήταν μία τυπική πολυκατοικία του 1980 με τέσσερις ορόφους διαμερισμάτων και μια μικρή υποχώρηση στο δώμα που δημιουργούσε ρετιρέ. Στο ισόγειο υπήρχε ένα διώροφος χώρος για εμπορική χρήση που για μεγάλο χρονικό διάστημα λειτουργούσε ως συνεργείο ποδηλάτων.

Όψη οδού Μεταξά

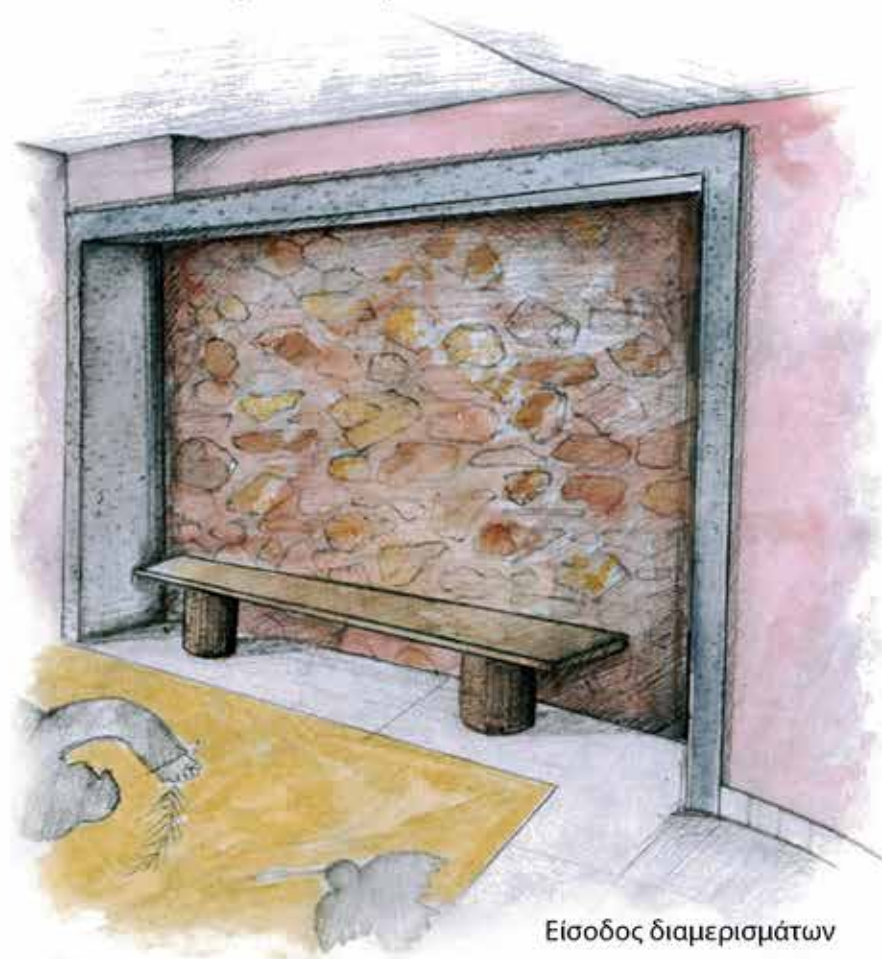

Όψη οδού Ηπείρου

Η ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ

Το ισόγειο σε συνδυασμό με τον πρώτο όροφο , το ενδιάμεσο επιπέδο καθώς και το υπόγειο αποτελούν τον κύριο χώρο στον οποίο εκτείνεται το μουσείο, ο οποίος λόγω των λιγοστών ανοιγμάτων και στις δύο όψεις με τη μορφή φεγγιτών παραμένει «κλειστός» και προστατευμένος από τον θόρυβο της οδού Μεταξά. Σημαντικό στοιχείο του σχεδιασμού αποτελεί ο εσκεμμένος διαχωρισμός της εισόδου του μουσείου από αυτήν των διαμερισμάτων. Οι δύο εισοδοι διαφοροποιούνται όχι μόνο λόγω της διαφορετικής υλικότητας αλλά κυρίως εξαιτίας της μικρής υποχώρησης της εισόδου των διαμερισμάτων από αυτή του μουσείου. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται ιδιωτικότητα στις κατοικίες και διαχωρίζονται οι λειτουργίες.

Ο δεύτερος , ο τρίτος και ο τέταρτος όροφος σχεδιάστηκαν προκειμένου να παραλάβουν τη χρήση κατοικίας για τα τρία αδέρφια του Φασιανού (τους μουσικούς Ανδρέα και Παύλο και τον ηθοποιό Σπύρο)

Είσοδος διαμερισμάτων

Γενική άποψη

Λεπτομέρεια εισόδου

Ο ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

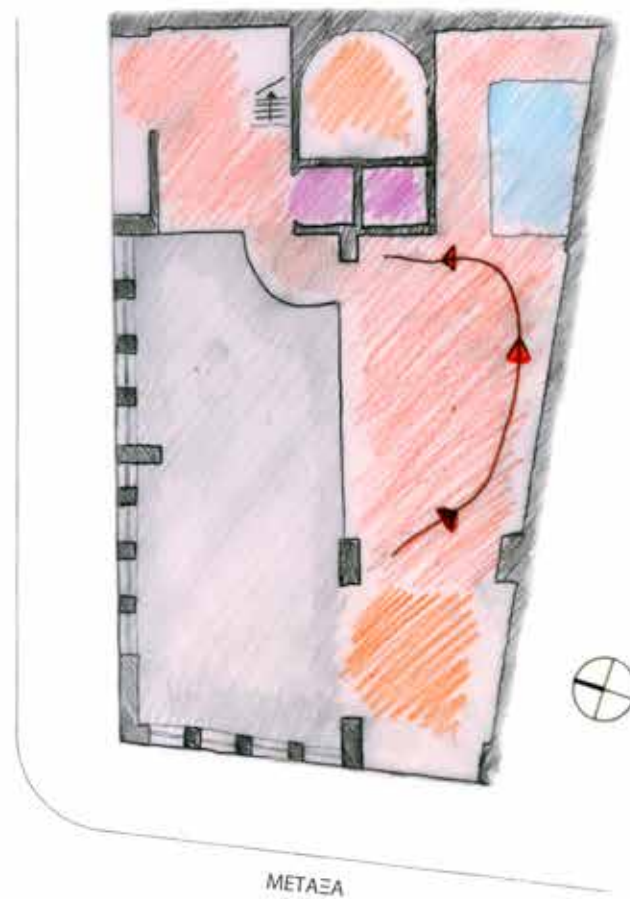
Στο ισόγειο, η είσοδος στον εκθεσιακό χώρο εισάγει τον επισκέπτη απευθείας μέσα στον κύριο εκθεσιακό χώρο μέσω ενός μικρού «foyer». Ο επισκέπτης αντιλαμβάνεται αμέσως την έκταση που καταλαμβάνει ο χώρος λόγω της ύπαρξης του παταριού στο οποίο συνεχίζονται τα εκθέματα. Ο φωταγωγός αποτελεί ένα ενοποιητικό στοιχείο ολόκληρου του κτηρίου, βοηθάει στην αντίληψη των επιπέδων και συμβάλει στο φυσικό φωτισμό του χώρου. Βασικό στοιχείο αποτελεί η διάτρητη μεταλλική σκάλα που εννοποιεί τα τρία επίπεδα (υπόγειο, ισόγειο, ημιώροφο), καθώς και η μικρότερης κλίμακας και διαφορετικής λογικής σκάλα που βρίσκεται στο πατάρι και δίνει τη δυνατότητα σύνδεσής του με τον πρώτο όροφο.

Εκθεσιακός Χώρος

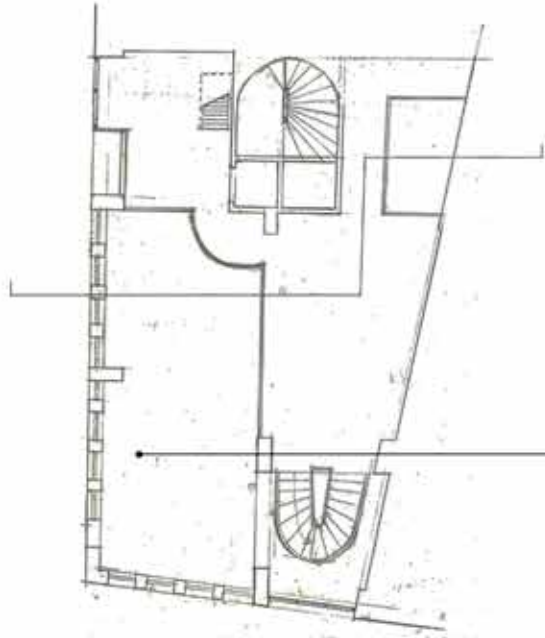

Φωταγωγός

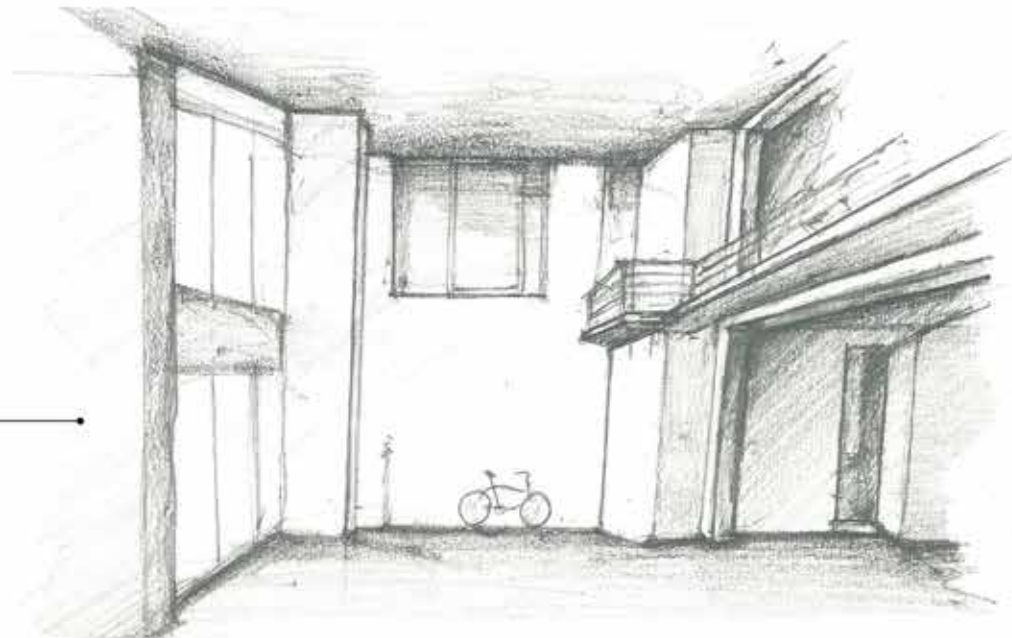
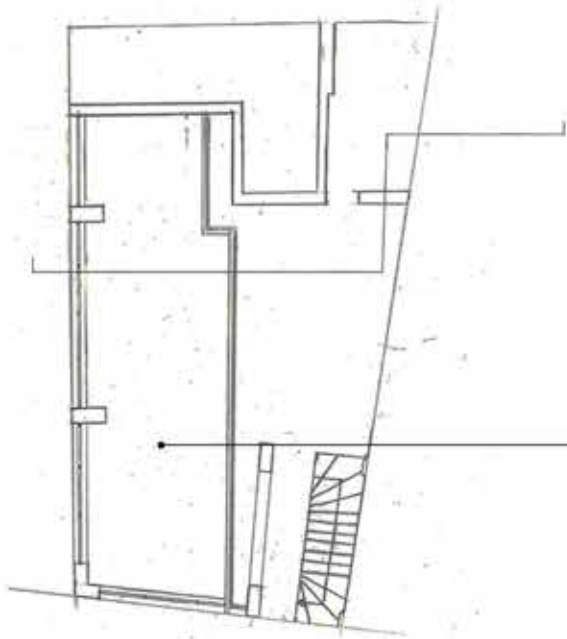
- Εκθεσιακός Χώρος
- Κατακόρυφη Κίνηση
- Φωταγωγός
- Βοηθητικοί Χώροι
- Είσοδος Μουσείου
- Είσοδος Διαμερισμάτων

Ο ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

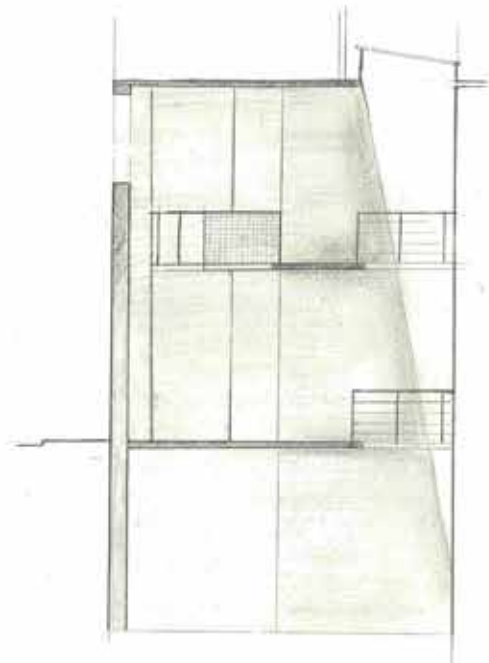

κατόψεις παταριού

νέο
παλιό

Ο ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

τομές

νέο
παλιό

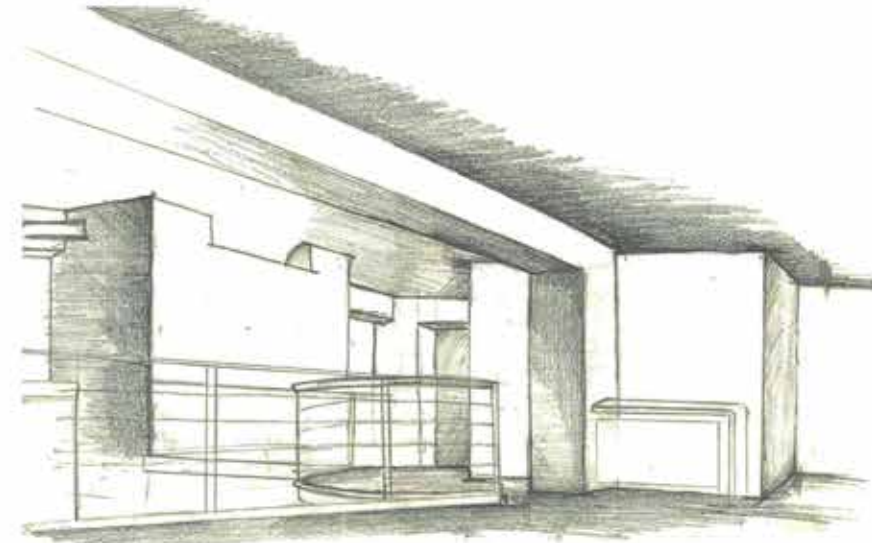
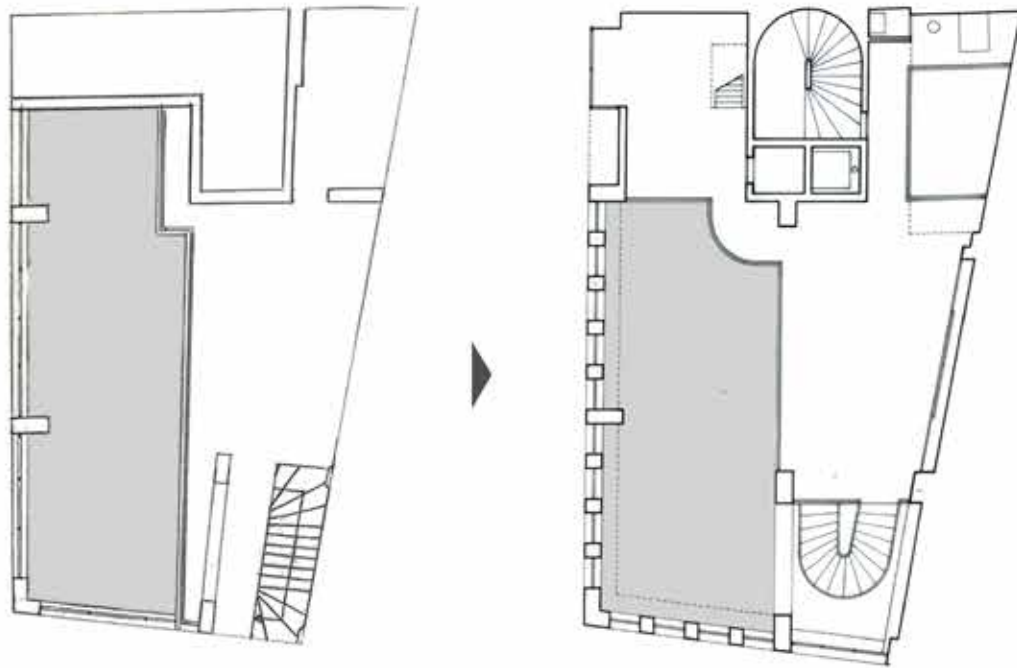

Ο ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

ΤΟ ΠΑΤΑΡΙ

Το πατάρι κατασκευάστηκε εξ' ολοκλήρου και από την αρχή από τον Κρόκο. Το γραμμικό σχήμα του και το στενό πλάτος του έδωσαν τη θέση σε ένα σχήματος « Γ » πιο πλατύ πατάρι στο οποίο προεξέχει στο σημείο της γωνίας ένας καμπύλου σχήματος μεταλλικός εξώστης. Το πατάρι αποτελεί προέκταση της έκθεσης και εννοποιείται με τον πρώτο όροφο μέσω μιας απότομης σκάλας.

Γενική άποψη από το πατάρι

Το κτίριο υπό κατασκευή με την νέα πλάκα παταριού

ΤΟ ΦΩΣ

Είναι σημαντικό να τονιστεί το πως διαχειρίστηκε το φως ο Κυριάκος Κρόκος στην ανακατασκευή του κτιρίου και ειδικότερα στο χώρο του μουσείου. Στο κύριο εκθεσιακό χώρο δημιουργεί μια σειρά από φεγγίτες, έτσι ώστε να δημιουργηθούν οι "τυφλοί" τοίχοι που υποδέχονται τους πίνακες ζωγραφικής, οι οποίοι αναδεικνύονται και από ειδικό τεχνητό φωτισμό. Τα υαλοστάσια της όψης διατηρούνται μόνο στο σημείο της κατακόρυφης κίνησης και έτσι το φως διαχέεται στο χώρο μέσα από τη διάτρητη σκάλα. Η σημαντικότερη, όμως κίνηση του αρχιτέκτονα εντοπίζεται στη σχισμή καθ' ύψος που δημιουργεί στο πίσω μέρος του κτιρίου με αποτέλεσμα το φως της αυλής να εισχωρεί ως το επίπεδο του υπογείου.

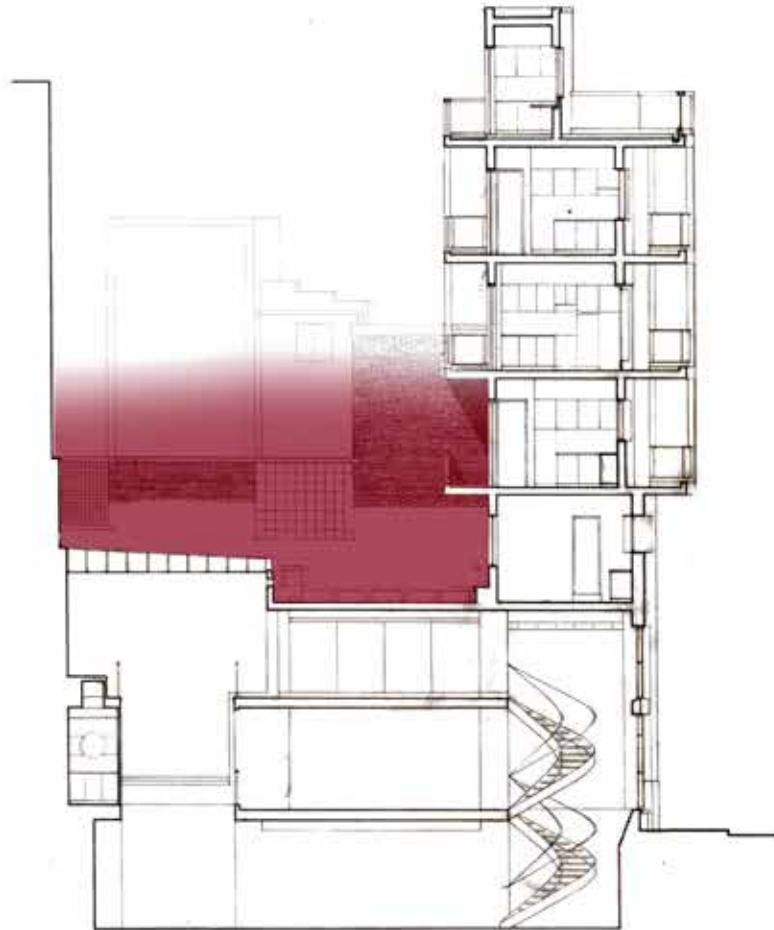
Στάθμη Υπογείου

ΤΟ ΦΩΣ

Η ΑΥΛΗ

Σημαντικό στοιχείο στη σύνθεση όλου του κτιρίου έχει η πίσω αυλή. Ο Κυριάκος Κρόκος εκμεταλλεύτηκε τον ακάλυπτο χώρο της πολυκατοικίας και δημιούργησε μια αυλή σε άμεση επαφή με τον πρώτο όροφο του κτιρίου. Η αυλή χαρακτηρίζεται από υπαίθρια καθίσματα ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η επεξεργασία της μεσοτοιχίας από τον αρχιτέκτονα με την οποία προσδίδει αισθητική και ιδιωτικότητα στο χώρο.

Λεπτομέρεια Μεσοτοιχίας

Αυλή

